

VỀ PHẦN LÀM VĂN

Là một bộ phận trong chương trình Ngữ văn lớp 10, phần Làm văn, cùng với phần Văn và Tiếng Việt, thực hiện mục tiêu cơ bản quan trọng nhất của môn Ngữ văn là đọc, nghe, nói, viết ; góp phần hình thành nhân cách tốt đẹp và năng lực tư duy độc lập, sáng tạo, khả năng tự học cho HS.

I – MỤC TIÊU

Để góp phần thực hiện mục tiêu chung của môn Ngữ văn, phần Làm văn có các mục tiêu chủ yếu sau :

1. Ôn tập, củng cố và nâng cao tri thức về lập ý, lập dàn ý, cách dựng đoạn văn, cách sửa chữa hoàn thiện bài văn tự sự, nghị luận, thuyết minh và một số văn bản khác như kế hoạch cá nhân, quảng cáo.

2. Hình thành cho HS khả năng viết các bài văn tự sự, nghị luận, thuyết minh và một số văn bản khác với các đề tài, mức độ sâu sắc và khả năng chủ động, sáng tạo cao hơn một bước so với THCS. Ngoài ra, phần Làm văn ở lớp 10 cũng cần luyện cho HS tính tự chủ, tự tin trong giao tiếp khẩu ngữ – trình bày một vấn đề quen thuộc trong học tập và cuộc sống trước tập thể.

3. Góp phần hình thành nhân cách, khả năng tư duy độc lập, sáng tạo và khả năng tự học cho HS. Làm văn là một quá trình gồm nhiều công đoạn khác nhau : từ

lập ý, lập dàn ý đến diễn đạt và kiểm tra, sửa chữa hoàn thiện văn bản. Quá trình đó đòi hỏi tính độc lập và sáng tạo cao, đòi hỏi vận dụng tổng hợp tri thức và năng lực có được khi đọc văn và rèn luyện tiếng Việt. Cũng trong quá trình này, HS bộc lộ con người thực của mình. Bởi vậy, nếu biết kết hợp tốt việc dạy học Làm văn với các phân môn khác, chúng ta không những chỉ góp phần ôn luyện, nâng cao tri thức, kĩ năng làm văn và tiếng Việt mà còn tạo thuận lợi để bồi dưỡng năng lực tư duy, hình thành các phẩm chất tốt đẹp cho HS.

II – CẤU TRÚC VÀ NỘI DUNG

Phần Làm văn có quan hệ khăng khít với các phần Văn và Tiếng Việt, đồng thời cũng có tính độc lập tương đối. Với tư cách là một bộ phận có tính độc lập tương đối, phần Làm văn lớp 10 gồm một số nội dung sau đây :

1. Kiến thức và kĩ năng viết một bài văn

Phần Làm văn lớp 10 tập trung vào ba loại văn bản : tự sự, nghị luận và thuyết minh ; ngoài ra, còn luyện cho HS cách viết các văn bản khác như : kế hoạch cá nhân, quảng cáo. Văn tự sự, nghị luận và thuyết minh HS đã được học ở chương trình THCS. Lên lớp 10, chương trình nhằm ôn tập, đi sâu hơn vào việc rèn luyện kĩ năng lập ý bằng quan sát, liên tưởng, tưởng tượng ; chọn lọc các sự việc, chi tiết tiêu biểu, kết hợp các phương thức miêu tả, biểu cảm trong bài văn tự sự và các phương pháp thuyết minh. HS được vận dụng kiến thức, nâng cao kĩ năng làm bài qua các bài viết và các tiết trả bài rút kinh nghiệm.

2. Kiến thức, kĩ năng giao tiếp khẩu ngữ

Ngoài kĩ năng viết, nói cũng là một kĩ năng không thể thiếu để HS có thể hoà nhập với cuộc sống. Kĩ năng này được rèn luyện thông qua các cuộc trao đổi giữa GV và HS, giữa các HS trong giờ học, đặc biệt là khi học bài *Trình bày một vấn đề*.

3. Kiến thức, kĩ năng đọc, tóm tắt văn bản

Kĩ năng đọc được rèn luyện chủ yếu qua phần Văn và phần Làm văn. Phần Làm văn lấy nội dung rèn luyện khả năng đọc nhanh, hiểu chính xác văn bản nhằm tóm tắt nội dung thông qua hai bài *Tóm tắt văn bản tự sự (dựa theo nhân vật chính)* và *Tóm tắt văn bản thuyết minh* làm trọng tâm.

Về cấu trúc, các bài học ở phần Làm văn được trình bày theo trình tự sau :

- Kết quả cần đạt ;
- Nội dung bài học ;
- Ghi nhớ ;
- Luyện tập.

III – PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC

Đổi mới dạy học Ngữ văn nói chung, Làm văn nói riêng, thể hiện ở quan điểm HS là chủ thể trong quá trình nhận thức. Bằng các hoạt động tìm kiếm, thực hành, HS tự mình khám phá các tri thức, hình thành các kĩ năng làm văn dưới sự hướng dẫn, tổ chức của GV. Theo tinh thần trên, các bài học trong SGK không thiên về lí giải, minh họa các kiến thức, kĩ năng có sẵn mà cố gắng thiết kế các hoạt động tìm kiếm, phát hiện và luyện tập cho HS. GV cần dựa vào hệ thống câu hỏi, yêu cầu được bố trí sau các ngữ liệu để tổ chức cho HS hoạt động. Dưới sự điều khiển của GV, HS làm việc độc lập hoặc thảo luận tập thể để khái quát thành các khái niệm, các thao tác làm bài. Sau đó các em vận dụng các tri thức trên để giải các bài tập trong phần *Luyện tập* tiếp theo phần *Ghi nhớ*. Thực hành luyện tập giúp các em củng cố lại tri thức và hình thành các kĩ năng làm văn theo yêu cầu của chương trình và SGK.